

บทนำ

ความเป็นมาทางเศรษฐกิจ จากอดีต...และทิศทางสู่อนาคต

ประเทศไทยมีการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมาตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๐๔ นับรวมเวลาได้ ๕๐ ปี บทบาทของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทั้ง ๑๐ ฉบับที่ผ่านมา เปรียบเสมือนเข็มทิศในการนำทางการพัฒนาเศรษฐกิจระดับมหภาคและการพัฒนาสังคมไทยในระดับองค์รวม เริ่มตั้งแต่การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ การส่งเสริมการผลิตและการลงทุนเพื่อทดแทนการนำเข้า การส่งเสริมการส่งออกควบคู่ไปกับการพัฒนาและสร้างความเจริญในชนบท การพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก จากนั้นในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจปีพุทธศักราช ๒๕๔๐ จึงได้หันมามุ่งพัฒนา “คน” การยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้ความสำคัญกับชุมชนและภาคประชาคม จนมาถึงในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ ที่เน้นแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืนและการเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ คู่ไปกับการกำหนดสาขาธุรกิจและอุตสาหกรรมเป้าหมายอย่าง การท่องเที่ยว อาหาร แพชั่น ยานยนต์ และปิโตรเคมี

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ ที่จะเริ่มใช้ในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๔ นี้ ได้กำหนดทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจ ที่เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจฐานความรู้ สืบค้นนวัตกรรม เศรษฐกิจสร้างสรรค์ ธุรกิจบริการ โลจิสติกส์ การปฏิรูประบบกฎหมายเศรษฐกิจ การทำธุรกิจที่คำนึงถึงสังคมสิ่งแวดล้อมและการมีส่วนร่วมของชุมชน และการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ด้วยปัจจุบัน กระแสของการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยี วัฒนธรรม และโครงสร้างประชากร ทำให้บทบาทของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จำเป็นต้องมีการเชื่อมต่อด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ระดับจุลภาคในทุกๆ มิติของการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลง อาทิ ยุทธศาสตร์การพัฒนาในรายสาขาทางสังคม ยุทธศาสตร์การพัฒนาในรายสาขาทางเศรษฐกิจ หรือแม้แต่ ยุทธศาสตร์การพัฒนาในระดับหน่วยทางสังคมหรือเศรษฐกิจ

ภาคธุรกิจเอกชนต่างต้องการทิศทางของการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศที่มากกว่านโยบายเศรษฐกิจมหภาค นั่นคือ ในช่วงเวลากว่าสิบปีที่ผ่านมา เกือบทุกสาขาธุรกิจและอุตสาหกรรมต่างก็จัดทำแผนกลยุทธ์และยุทธศาสตร์ของตนเอง หรือแม้แต่กลยุทธ์ในระดับหน่วยธุรกิจ เพื่อต้องการคำตอบในการแสวงหารายได้และผลกำไรจากการกลุ่มลูกค้าใหม่ ตลาดใหม่ สินค้าและบริการรูปแบบใหม่ แต่ยุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์การพัฒนาของสาขาธุรกิจและอุตสาหกรรมเหล่านี้ ยังไม่เคยถูกรวบรวมให้เป็นแผนการพัฒนาในระดับชาติเพื่อแสดงให้เห็นถึงพลังทางเศรษฐกิจของประเทศ

“แผนพัฒนาธุรกิจแห่งชาติ” เป็นยุทธศาสตร์ที่เชื่อมต่อกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จากแผนการพัฒนาประเทศในระดับมหภาคสู่แผนการพัฒนาสาขาธุรกิจในระดับจุลภาค เพื่อให้เกิดการสอดรับและทิศทางการพัฒนาสาขาธุรกิจของไทยอย่างชัดเจน เพราะด้วยปัจจัยทางการค้าและกระแสเศรษฐกิจโลกที่เปลี่ยนแปลงหลากหลายและรวดเร็ว ส่งผลให้ธุรกิจของไทยต้องปรับตัวและแข่งขันในระดับสากล การมีเป้าประสงค์ของสาขาธุรกิจอย่างชัดเจนพร้อมด้วยกลไกการผลักดันและความร่วมมือจากทุกภาคส่วน จะช่วยให้ธุรกิจของไทยยืนหยัดและเติบโตอย่างยั่งยืนในโลกการค้ายุคใหม่

จุดเน้นในการจัดทำ “แผนพัฒนาธุรกิจแห่งชาติ” ที่สำคัญคือ กระบวนการในการมีส่วนร่วม (Participation) และเรื่องของการเป็นตัวแทน (Representation) ของภาคธุรกิจอย่างแท้จริง การให้ความสำคัญกับเรื่องของการขับเคลื่อนและการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ ตลอดจนองค์ประกอบที่เกี่วข้อง และที่สำคัญคือการยึดถือทิศทางการพัฒนาตามแนวทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑

ความท้าทายที่จะเกิดขึ้นกับเศรษฐกิจและสังคมในอีก ๕ ปีข้างหน้า

- กฎ กติกาใหม่ของโลกในการบริหารจัดการด้านเศรษฐกิจและสังคมโลก เช่น การค้าและการลงทุน ด้านการเงิน สิ่งแวดล้อม และสิทธิมนุษยชน
- การปรับตัวเข้าสู่เศรษฐกิจโลกแบบหลายศูนย์กลางรวมทั้งเอเชีย
- การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของโลกอย่างต่อเนื่อง
- การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลกก่อให้เกิดความเสียหายหลายด้าน
- ความมั่นคงทางอาหารและพลังงานจะเป็นปัญหาสำคัญ
- ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจและสังคม
- การก่อการร้าย ภัยจากการสู้รบ และการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองในประเทศต่างๆ จะส่งผลให้การพัฒนาเศรษฐกิจชะลอตัว

จากความท้าทายและการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นดังกล่าวข้างต้น ประกอบกับพื้นฐานโครงสร้างและพัฒนาการทางเศรษฐกิจของประเทศไทยที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน ส่งผลโดยตรงต่อพันธกิจของการพัฒนาธุรกิจไทยใน ๕ ปีจากนี้ไป ที่ต้องการให้ประเทศไทยเป็น “ศูนย์กลางการประกอบธุรกิจการค้าในภูมิภาคอาเซียน”

สาขาธุรกิจและสาขาการพัฒนาเฉพาะด้านที่จะรวมอยู่ในแผนพัฒนาธุรกิจแห่งชาติจึงมีความสำคัญไม่เพียงแต่เป็นการกำหนดทิศทางการพัฒนาในสาขาธุรกิจดังกล่าวอย่างชัดเจน แต่ยังคงต้องเป็นสาขาธุรกิจที่สะท้อนให้เห็นถึงภาพความสำเร็จที่จะเกิดขึ้น ในการผลักดันให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการประกอบธุรกิจการค้าในภูมิภาคอาเซียน

การดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาธุรกิจแห่งชาติ

การจัดทำแผนพัฒนาธุรกิจแห่งชาติ ดำเนินการ
ในรูปของคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาธุรกิจแห่งชาติ
และคณะอนุกรรมการในรายสาขาต่างๆ อีก 10 คณะ ได้แก่

1. คณะอนุกรรมการพัฒนาทุนมนุษย์
2. คณะอนุกรรมการพัฒนาระบบราชการเพื่อ
รองรับการพัฒนาธุรกิจ
3. คณะอนุกรรมการพัฒนาธุรกิจตัวแทนการค้า
และจัดจำหน่าย
4. คณะอนุกรรมการพัฒนาธุรกิจสร้างสรรค์
ธุรกิจเพื่อสิ่งแวดล้อม และธุรกิจสมัยใหม่
5. คณะอนุกรรมการพัฒนาธุรกิจก่อสร้าง
6. คณะอนุกรรมการพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยว
7. คณะอนุกรรมการพัฒนาธุรกิจโลจิสติกส์
8. คณะอนุกรรมการพัฒนาธุรกิจอาหารและแปรรูป
การเกษตร
9. คณะอนุกรรมการพัฒนาธุรกิจแฟชั่นและไลฟ์
สไตล์
10. คณะอนุกรรมการพัฒนาธุรกิจอัญมณีและ
เครื่องประดับ

โดยในกระบวนการจัดทำแผนได้ให้ความสำคัญ
กับกระบวนการการมีส่วนร่วมและการเป็นตัวแทนอย่าง
แท้จริงของภาคส่วนต่างๆ ดังจะเห็นได้จากการมีผู้แทนจาก
ภาคธุรกิจสำคัญ สถาบันการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญ เข้าร่วม
เป็นกรรมการและอนุกรรมการ กว่า 150 ท่าน

คณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาธุรกิจแห่งชาติ มีการประชุมเพื่อการจัดทำแผนพัฒนาธุรกิจแห่งชาติอย่างเป็นทางการ รวม 5 ครั้ง ในช่วงตั้งแต่วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2554 ถึงวันที่ 1 กรกฎาคม 2554 และมีการจัดประชุมพิเศษร่วมระหว่างคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ ทั้ง 10 คณะ ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล เพื่อรายงานผลความก้าวหน้าการจัดทำแผนพัฒนาธุรกิจแห่งชาติต่อ นายกรัฐมนตรี และเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2554

ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนากายใต้

แผนพัฒนาธุรกิจแห่งชาติ ประกอบด้วย 10 สาขาการพัฒนา ได้แก่

1. การพัฒนาทุนมนุษย์เพื่อธุรกิจ
2. การพัฒนาระบบราชการเพื่อรองรับการพัฒนาธุรกิจ
3. การพัฒนาธุรกิจตัวแทนการค้าและจัดจำหน่าย
4. การพัฒนาธุรกิจสร้างสรรค์
5. การพัฒนาธุรกิจก่อสร้าง
6. การพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยว
7. การพัฒนาธุรกิจโลจิสติกส์
8. การพัฒนาธุรกิจอาหารและแปรรูปการเกษตร
9. การพัฒนาธุรกิจไลฟ์สไตล์

10. การพัฒนาธุรกิจอัญมณีและเครื่องประดับ

ใน 10 สาขาการพัฒนารัฐวิสาหกิจ มี 8 สาขา ที่เป็น การพัฒนาในสาขาธุรกิจ และมี 2 สาขา เป็นเรื่องของการ พัฒนาปัจจัยแวดล้อมที่สำคัญของการพัฒนาธุรกิจ คือ การ พัฒนาทุนมนุษย์เพื่อธุรกิจ และการพัฒนาระบบราชการ เพื่อรองรับการพัฒนาธุรกิจ

การได้มาซึ่ง 8 สาขาธุรกิจนี้ เกิดจากการ วิเคราะห์และประเมินความสำคัญโดยรวมของแต่ละสาขา ธุรกิจที่มีต่อระบบเศรษฐกิจไทยในปัจจุบันนี้

- ธุรกิจตัวแทนการค้าและจัดจำหน่าย มีความสำคัญในเชิงโครงสร้าง เปรียบเหมือนเส้น เลือดฝอยของระบบเศรษฐกิจของประเทศ และเป็นแหล่งของการจ้างงาน และเกี่ยวข้องกับการ อยู่ดีมีสุขของประชากรทั่วประเทศ
- ธุรกิจสร้างสรรค์ ธุรกิจเพื่อสิ่งแวดล้อม และธุรกิจ สมัยใหม่ สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาตาม นโยบายเศรษฐกิจสร้างสรรค์ การสร้างธุรกิจด้วย ความคิดที่ดีกว่า เกิดส่วนเพิ่มของมูลค่า (Marginal Value Added)
- ธุรกิจก่อสร้าง ถือเป็นรากฐานของระบบ เศรษฐกิจ ทั้งยังเป็นธุรกิจที่เริ่มสร้างรายได้เข้า ประเทศและมีแนวโน้มการพัฒนาและการเติบโต ต่อเนื่อง
- ธุรกิจการท่องเที่ยว เป็นหนึ่งในรายได้หลักของ ประเทศ และเกี่ยวเนื่องกับธุรกิจต้นน้ำ กลางน้ำ

และปลายน้ำอีกมาก ส่งผลต่อการจ้างงานอย่างมาก

- ธุรกิจโลจิสติกส์ เป็นพื้นฐานของธุรกิจและเป็นตัวแปรสำคัญในเชิงของการแข่งขันในการประกอบธุรกิจ
- ธุรกิจอาหารและแปรรูปการเกษตร เป็นเรื่องของการใช้ปัจจัยการเกษตรของประเทศให้เกิดมูลค่าและรายได้สูงขึ้น ด้วยการเปลี่ยนจาก Commodity เป็น Product และเป็น Service ในที่สุด
- ธุรกิจสินค้าไลฟ์สไตล์ เป็นเรื่องของการใช้ศักยภาพในการผลิตควบคู่ไปกับการใช้ปัญญาเทคโนโลยี และความสร้างสรรค์ในการออกแบบ
- ธุรกิจอัญมณีและเครื่องประดับ เป็นธุรกิจที่สร้างรายได้เข้าประเทศ และเกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาทักษะฝีมือ และงานช่าง อันเป็นมรดกตกทอดที่ควรอนุรักษ์ให้คงอยู่ต่อไป

ในส่วนของ 2 สาขาการพัฒนาที่ไม่ใช่ประเภทธุรกิจก็คือ การพัฒนาทุนมนุษย์และการพัฒนาระบบราชการเพื่อรองรับการพัฒนาธุรกิจ ถือเป็นปัจจัยแวดล้อมที่สำคัญอย่างยิ่ง

- ทุนมนุษย์ ถือเป็นแก่นของการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ธุรกิจดำเนินอยู่ได้ก็เพราะมนุษย์ การวัดหรือเปรียบเทียบความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจ หรือความสามารถในการ

สร้างสรรค์ของธุรกิจ ที่จริงก็คือการวัดความสามารถของคนที่ทำธุรกิจนั้นๆ

- การพัฒนาระบบราชการ ในแผนพัฒนาธุรกิจแห่งชาติฉบับนี้ จะเน้นในส่วนของกฎระเบียบของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับภาคธุรกิจ ซึ่งเมื่อธุรกิจมีการปรับเปลี่ยนโดยตลอดเวลาและอย่างรวดเร็ว กฎระเบียบและวิธีในการให้บริการของภาครัฐก็ควรได้ปรับเปลี่ยนให้สอดคล้อง อีกเรื่องที่สำคัญคือ การที่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐจะทำงานร่วมกับภาคเอกชน ซึ่งมีความสำคัญมากที่เจ้าหน้าที่ต้องปรับเปลี่ยนไปสู่การเป็นผู้ให้บริการ และการเป็นผู้ให้การสนับสนุนการดำเนินธุรกิจ ไม่ใช่เป็นผู้กำกับหรือควบคุมธุรกิจอย่างที่เป็นการมาในอดีต

บทที่ 1

การพัฒนาทุนมนุษย์เพื่อธุรกิจ

๑. สถานการณ์และการเปลี่ยนแปลง

ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ได้กล่าวถึงเรื่อง “คน” ในสามด้านคือ เศรษฐกิจ ฐานความรู้ การเรียนรู้ตลอดชีวิต และสังคมผู้สูงอายุ ภายใต้แนวคิดดังกล่าว ยังมีประเด็นและมุมมองที่หลากหลายเกี่ยวกับการพัฒนาทุนมนุษย์ ปัญหาในปัจจุบัน และทิศทางการพัฒนาทุนมนุษย์ในภาคธุรกิจของไทย การสร้างความสามารถขององค์กร Capacity Building ในภาคธุรกิจ ที่ผ่านมา การพัฒนาคน มีอยู่ในระดับพื้นฐานทั่วไป แต่ยังไม่มีแนวทางการพัฒนาคนอย่างจริงจัง เหมาะสม และเป็นรูปธรรม ภาคธุรกิจเอกชนส่วนใหญ่ โดยเฉพาะ

SMEs ไม่ได้เน้นการลงทุนเรื่องคน ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นที่หน่วยงานและสถาบันต่างๆ จะต้องสร้างความเชื่อมโยงและความสัมพันธ์กับภาคธุรกิจเพื่อแบ่งปันวิสัยทัศน์ (Share Vision) ในเรื่องทุนมนุษย์ร่วมกัน

จากระบบเศรษฐกิจของโลกที่มีการปรับเปลี่ยนอย่างมาก การค้าระหว่างประเทศนำมาซึ่งที่แข่งขันอย่างไร้พรมแดน ทิศทางของประเทศไทยที่ต้องเปิดเสรีทางการค้าทั้งภายใต้กรอบ WTO ความตกลงเขตการค้าเสรี และการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอย่างสมบูรณ์ ในปี พ.ศ. 2558 แต่ในอีกด้านหนึ่งประเทศไทยกลับตกอยู่ในสภาวะอ่อนแออย่างไม่เคยเป็นมาก่อน อันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยลดต่ำลงเรื่อยๆ สาเหตุหนึ่งมาจากเรื่องคุณภาพของทุนมนุษย์

๑.๑ ปัญหาที่สำคัญของทุนมนุษย์ในภาคธุรกิจ ประกอบด้วย

(๑) อุปสงค์ (Demand) กับ อุปทาน (Supply) ไม่เท่ากัน ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ และการที่ไม่สามารถจัดสรรคนให้เหมาะกับศักยภาพที่แท้จริง (Mismatch) ตลอดจนปัญหาแรงงานอพยพ

(๒) คุณภาพของทุนมนุษย์ในภาคธุรกิจ

- แรงงานมีศักยภาพต่ำ ส่งผลให้ผลิตภาพ (Productivity) ต่ำ
- ขาดความคิดสร้างสรรค์การต่อยอดจากความคิดเดิม เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับองค์กร
- ขาดวัฒนธรรมในการเรียนรู้
- ขาดคุณธรรมและจริยธรรม
- ขาดการสร้างเครือข่าย (Network)

- ขาดความสามารถในด้านภาษาต่างประเทศ
- ขาดความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมที่หลากหลาย
- มีความแตกต่างเรื่องวัย เกิดช่องว่างระหว่างวัย (Generation Gap)
- ปัญหาแรงงานอพยพ

(๓) แรงงานสูงอายุในอนาคตเพิ่มมากขึ้น (Aging Population)

(๔) ธุรกิจส่วนใหญ่มองเป้าหมาย/ผลประโยชน์ในระยะสั้น (Short-Term Goals) มากกว่าการพัฒนาเพื่อการเติบโตอย่างยั่งยืนในระยะยาว (Sustainable Growth)

๑.๒ พื้นฐานของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สามารถพิจารณาได้จากทฤษฎีทุน ๘ ประเภท (๘K's) ประกอบด้วย

- ทุนมนุษย์ (Human Capital)

คือ ทุนที่ได้มาจากความรู้ขั้นพื้นฐานของการศึกษาเล่าเรียนในสถาบันการศึกษาซึ่งถือว่าเป็นทุนขั้นพื้นฐานที่ทุกคนจะต้องมี การที่มีการศึกษาระดับสูงเป็นการเปิดโอกาสให้คนสามารถประกอบอาชีพให้กว้างไกลมากขึ้น ทำประโยชน์ให้ประเทศได้มากขึ้น และมีโอกาสได้รับค่าตอบแทนที่สูงขึ้นเพราะในประเทศไทยก็ยังมี การจ่ายค่าตอบแทนโดยนำวุฒิการศึกษามาประกอบการพิจารณาด้วย

- ทุนทางปัญญา (Intellectual Capital)

คือ ความสามารถในการคิดเป็น วิเคราะห์เป็น และการนำไปสร้างมูลค่าเพิ่ม คนที่เรียนจบระดับการศึกษาเดียวกันถือว่ามีความรู้เท่ากันแต่อาจจะมีทุนทางปัญญาไม่เท่ากันก็ได้ เช่น คนสิงคโปร์ที่เรียนจบปริญญาตรีมีทุนทางปัญญามากกว่าคนไทยที่เรียนจบปริญญาตรี เพราะที่สิงคโปร์เรียนแบบ Real Action เรียนจากการปฏิบัติจริง Real People และเรียนจากคนที่ทำงานนั้นจริง สังคมประสบการณ์พร้อมทั้งพัฒนาความสามารถในการคิดและวิเคราะห์จากการปฏิบัติจริงในสถานการณ์จริง

บุคคลที่จบปริญญาตรีมี Human Capital ไม่ใช่ว่าจะมีทุนทางปัญญา หรือ Intellectual Capital เสมอไป คนที่มีการศึกษาไม่สูงก็สามารถมีทุนทางปัญญาได้ถ้ารู้จักในการแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง และสามารถที่จะนำความรู้ และประสบการณ์ที่ได้รับมาสร้างมูลค่าเพิ่ม

- ทุนทางจริยธรรม (Ethical Capital)

ปัจจุบันนี้ ประเทศที่พัฒนาแล้วหลายๆประเทศให้ความสำคัญกับจริยธรรม การทำงานแบบโปร่งใส ไม่มีคอร์รัปชัน เพราะช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุนต่างชาติที่จะมาลงทุนและนำรายได้มหาศาลมาสู่ประเทศ ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จึงควรให้การปลูกฝัง ทักษะทางจริยธรรม ไว้ตั้งแต่เบื้องต้น หรือแทรกเข้าไปในหลักสูตรการศึกษา เพื่อให้คนมีความรู้ดี มีคุณธรรม สามารถพัฒนาองค์กรหรือประเทศได้อย่างดี และไม่สร้างปัญหาให้กับสังคม

■ ทูแห่งความสุข (Happiness Capital)

มนุษย์ทุกคนนี้ล้วนมีความปรารถนาจะทำในสิ่งที่ตนทำแล้วมีความสุข ไม่ว่าจะมีความสุขกาย หรือ สุขใจ เพราะฉะนั้นไม่ว่าเราจะคิด หรือทำอะไรก็ตามก็จะต้องคำนึงถึงความสุขกับสิ่งที่ทำด้วยจึงจะทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น

■ ทูทางสังคม (Social Capital)

ในปัจจุบันนี้ ประเทศต่างๆได้มีการรวมกลุ่มกันเพื่อดำเนินกิจกรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง (GMS) กลุ่มประเทศในอาเซียน (ASEAN) กลุ่มประเทศในสหภาพยุโรป (EU) ฯลฯ การรวมกลุ่มกันร่วมมือกันทำงานต่างๆ เป็นโอกาสที่จะได้นำศักยภาพและทรัพยากรจากประเทศสมาชิกมาใช้เพื่อเพิ่มพลังในการทำงานและโอกาสประสบความสำเร็จ จะเห็นได้ว่า แนวโน้มของโลกมุ่งไปในการทำงานเป็นเครือข่าย หรือกลุ่มแล้ว แทนที่จะทำงานคนเดียว ดังนั้นทุนทางสังคม หรือ Social Capital จึงเป็นรากฐานที่สำคัญในการทำงานเป็นกลุ่ม เครือข่าย หรือสร้างความร่วมมือซึ่งก็พัฒนาได้โดยการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในระดับบุคคลหรือการทูตภาคประชาชน People-to-People Diplomacy (PPD) เรียนรู้และเข้าใจความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรม มีความรู้ข้ามศาสตร์ ปฏิบัติต่อกันด้วยความเคารพนับถือกัน และทำให้ทุกฝ่ายได้รับประโยชน์ร่วมกัน (Win-Win) ก็จะนำไปสู่ความสัมพันธ์ที่ดีระดับบุคคลและกลุ่มเครือข่ายซึ่งเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาสังคมและประเทศ

■ ทูแห่งความยั่งยืน (Sustainability Capital)

ทุนแห่งความยั่งยืนเป็นทุนที่สำคัญของทรัพยากรมนุษย์ในยุคโลกาภิวัตน์ เพราะเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันนั้นเกิดขึ้นรวดเร็วมาก หากเราไม่พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนแล้วนั้นเราก็จะไม่สามารถอยู่รอดและแข่งขันได้ในโลกยุคไร้พรมแดน นอกจากนี้ เวลาที่จะทำอะไร ไม่ควรที่จะเห็นแก่ประโยชน์ระยะสั้นแล้วสร้างปัญหาในระยะยาวในอนาคต ซึ่งทำได้โดยดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ พอประมาณ มีเหตุมีผลและมีภูมิคุ้มกัน

■ ทูทางเทคโนโลยีสารสนเทศ (Digital Capital)

โลกยุคปัจจุบันเป็นโลกยุคข่าวสารและเทคโนโลยี เป็นโลกาภิวัตน์ ฉะนั้น ในการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ สามารถที่จะพัฒนาและแข่งขันกับนานาชาติของประเทศ จึงจำเป็นที่จะพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

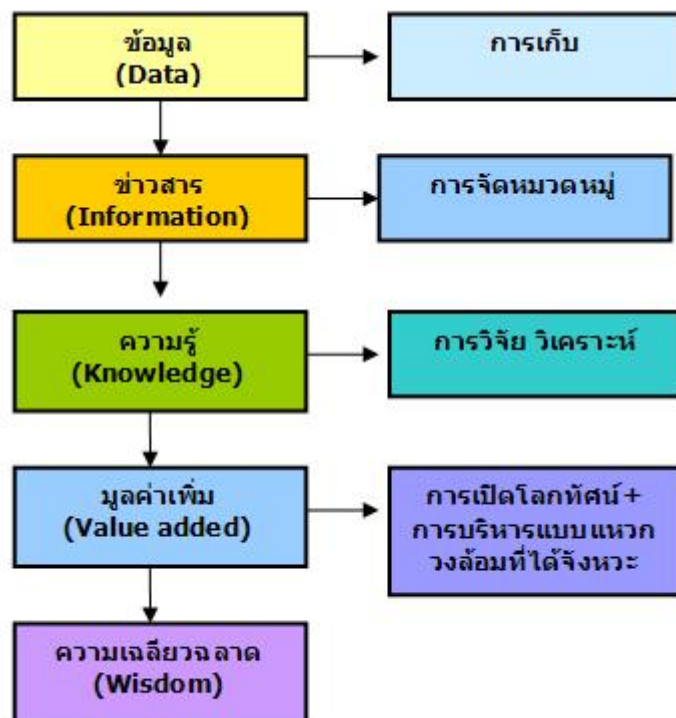
- **ทุนทางความรู้ ทักษะ ทักษะคนคิตี (Talented Capital)**

ทุนที่สำคัญและขาดไม่ได้สำหรับทรัพยากรมนุษย์ในยุคนี้ก็คือ ทุนทางความรู้ ทักษะ และทัศนคติ การมีความรู้ ทักษะ และทัศนคติ (Mindset) ที่ถูกต้องในการทำงาน บุคคลจะไม่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หรือหากของในมุมมองของการเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีค่ายิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจยุคใหม่ของประเทศ “๕K’s” ใหม่ หรือ ทฤษฎีทุนใหม่ ๕ ประการ เป็นสิ่งใหม่ๆ ที่สามารถนำมาสร้างมูลค่าเพิ่มได้ในยุคโลกาภิวัตน์

- **ทุนทางความรู้ (Knowledge Capital)**

โลกในยุคปัจจุบันเป็นเศรษฐกิจฐานความรู้ ข้อมูลข่าวสารจึงมีความสำคัญสำหรับการตัดสินใจ การทำงาน การดำเนินชีวิตประจำวัน และเปรียบเสมือนทุนทางความรู้ของมนุษย์ที่สามารถนำผ่านกระบวนการเก็บ จัดหมวดหมู่ วิจัยและวิเคราะห์ แล้วไปสร้างมูลค่าเพิ่มได้ตามทฤษฎีมูลค่าเพิ่มของ ศ.ดร.จีระ หงส์ลดารมภ์ ดังภาพ

ทุนทางความรู้ที่ดีต้องมีอยู่บนหลัก ๒R's คือ Reality อยู่บนหลักความเป็นจริงและ Relevance ตรงประเด็นและความต้องการของผู้ใช้ นอกจากนี้ต้องมีความหลากหลายข้ามศาสตร์และทันสมัยอยู่เสมอ

■ ทุนแห่งการสร้างสรรค์ (Creativity Capital)

จากคำกล่าวของ Bill Gates ว่า “The net worth of Microsoft is ๕% physical assets, ๙๕% human imagination” มูลค่าสุทธิของไมโครซอฟต์ ๕% คือสินทรัพย์ที่จับต้องได้และอีก ๙๕% คือ จินตนาการของมนุษย์ จะเห็นได้ว่า จินตนาการของมนุษย์หรือทุนแห่งการสร้างสรรค์เป็นสิ่งสำคัญที่สร้างมูลค่าเพิ่มได้มหาศาล และในปัจจุบันนี้ ทรัพยากรต่างๆ มีจำนวนลดลง ประเทศไทยไม่สามารถจะรับจ้างผลิตแบบเดิมได้แล้วเพราะไม่สามารถจะแข่งขันกับประเทศที่มีค่าแรงที่ถูกกว่าได้ ส่วนประเทศพัฒนาแล้วหันมาทำธุรกิจและสร้างรายได้จากทุนแห่งการสร้างสรรค์หรือความคิดสร้างสรรค์ เกิดเป็นยุคเศรษฐกิจสร้างสรรค์หรือ Creative Economy ดังนั้นควรที่จะพัฒนาทุนมนุษย์ให้มีความคิดสร้างสรรค์หรือทุนแห่งการสร้างสรรค์ให้สอดคล้องแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ ของประเทศไทย

■ ทุนทางนวัตกรรม (Innovation Capital)

ศ.ดร.จีระ หงส์ลดารมภ์ ได้กล่าวว่า นวัตกรรมต้องมีองค์ประกอบ ๓ อย่างคือ

(๑) มีความคิดใหม่/ความคิดสร้างสรรค์และนำมาผสมผสานความรู้

(๒) นำความคิดไปปฏิบัติจริง

(๓) ทำให้สำเร็จ

นวัตกรรมมีหลายรูปแบบเช่น สินค้าใหม่ การให้บริการใหม่ การบริหารจัดการแบบใหม่ (Branding หรือ Process Management) นวัตกรรมทางสังคม (Social Innovation) เช่น ชุมชน การศึกษา ซึ่งถือเป็นทุนทางนวัตกรรมที่สำคัญที่สามารถนำไปสร้างมูลค่าเพิ่มให้สังคมและประเทศได้ในยุคใหม่ที่ต้องแข่งขันด้วยนวัตกรรม

■ ทุนทางวัฒนธรรม (Cultural Capital)

วัฒนธรรมเป็นรากฐานการดำรงชีวิตของมนุษย์ ประกอบด้วยขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิต ภูมิปัญญา แนวทางปฏิบัติและความเชื่อ และเป็นเอกลักษณ์ของประเทศที่ดึงดูดชาวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวประเทศไทยและเสริมสร้างรายได้ให้กับประเทศ

■ ทุนทางอารมณ์ (Emotional Capital)

The Klann Leadership ของ Center for Creative Leadership กล่าวว่า ผู้นำต้องมีคุณสมบัติดังนี้

- Courage ความกล้าหาญ
- Caring ความเอื้ออาทร
- Optimism การมองโลกในแง่ดี
- Self control การควบคุมตนเอง
- Communication การติดต่อสัมพันธ์

จะเห็นได้ว่า คุณสมบัติเกี่ยวกับทางด้านอารมณ์ เช่น ความเอื้ออาทร การมองโลกในแง่ดี การควบคุมตนเอง และการติดต่อสัมพันธ์เป็นเรื่องที่สำคัญมนุษย์ต้องรู้จักใช้ปัญญากำกับอารมณ์ของตนเอง สร้างเป็นแรงจูงใจในการทำงานต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ และถูกทำนองคลองธรรม พร้อมทั้งมีความสามารถในการแสดงออกซึ่งอารมณ์ของตนเองได้อย่างเหมาะสม ถูกกับกาลเทศะเช่นกัน นอกจากนี้ก็ต้องใช้ปัญญากำกับอารมณ์ของผู้อื่นหมายถึง การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น สามารถรับรู้และเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น ให้กำลังใจ ตลอดจนมีความสามารถในการบริหารอารมณ์ของผู้อื่นเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ มีความปรองดองกัน เมื่อสภาพบ้านเมืองไม่มีการจลาจล ความไม่สงบ จะทำให้กิจกรรมต่างๆ ในประเทศโดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจดำเนินไปอย่างราบรื่นและสามารถสร้างรายได้ให้แก่ประเทศตามปกติ

ความสัมพันธ์ระหว่างแผนในการพัฒนาธุรกิจกับการพัฒนาทุนมนุษย์ คือ การพัฒนาทุนมนุษย์ให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของสาขาธุรกิจต่างๆ โดยต้องเป็นนวัตกรรมบริหารทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นทุนมนุษย์ ที่มีการพัฒนาในระดับบุคคล ความร่วมมือระดับทีมงานและระดับองค์กร การพัฒนาทักษะทางวิชาชีพ ทักษะการปฏิบัติงาน ความสามารถในการประกอบการ อาทิเช่น

ธุรกิจ SMEs ที่เป็นทั้งเจ้าของกิจการ ผู้ถือหุ้น และผู้ปฏิบัติงาน ผู้ประกอบการจึงจำเป็นต้องมีความรับผิดชอบในการบริหารคน(People Management) และพัฒนาคน(People Development)ให้เป็นคนเก่ง คนดี มีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ เรื่องการแข่งขันทางธุรกิจ การลงทุนในทรัพยากรมนุษย์และการสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเน้นการพัฒนาทักษะ ความเป็นมืออาชีพ (Professional), การบริหารการปฏิบัติงาน (Performance Management), การทำงานเป็นทีม (Teamwork), การคิดเชิงกลยุทธ์ (Strategic Thinking) และนวัตกรรม (Innovations) และต้องเตรียมตัวเพื่อสามารถทำธุรกิจการค้าระหว่างประเทศได้

1.3 การจัดทำแผนพัฒนาทุนมนุษย์ ควรประกอบด้วย

- (1) กำหนดเป้าหมายของการพัฒนาทุนมนุษย์
- (2) กำหนดผู้ที่เกี่ยวข้องทุกระดับ
- (3) ออกแบบกระบวนการพัฒนาทุนมนุษย์
- (4) ระบุเครื่องมือในการพัฒนาทุนมนุษย์

๒. เป้าประสงค์ของการพัฒนา

๒.1 ธุรกิจไทยมีทุนมนุษย์ที่มีคุณภาพ มีความพร้อมและสามารถจัดการกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันเป็นผลทำให้ธุรกิจสามารถแข่งขันได้อย่างสมดุลและยั่งยืน

2.2 ธุรกิจไทยมีแนวทางและมียุทธศาสตร์ในการพัฒนาทุนมนุษย์ที่ได้ผลต่อเนื่อง โดยน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้

2.3 การผนึกกำลังกันของหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อพัฒนาทุนมนุษย์ให้สามารถทำธุรกิจอย่างเป็นระบบ ลดความซ้ำซ้อน

2.4 การพัฒนาคนในภาคธุรกิจสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน

2.5 ขับเคลื่อนประเทศไทยให้เป็นเศรษฐกิจฐานความรู้อย่างแท้จริง โดยมุ่งเน้นสาขาธุรกิจสำคัญ ได้แก่ ธุรกิจบริการ (ท่องเที่ยว บริการสุขภาพ การค้าและจัดจำหน่าย) อาหารและเกษตรแปรรูป พลังงานทดแทน พืชพลังงาน (โดยคำนึงถึงความสมดุลระหว่างพืชอาหารและพืชพลังงาน) สาขาธุรกิจดาวรุ่ง (Emerging Business) ของไทย เช่น ธุรกิจ Digital Media, Software Application, Creative Business, Green Business หรือธุรกิจที่ใช้ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมมากกว่าธุรกิจที่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติ หลีกเสี่ยงอุตสาหกรรมหนัก หันทิศทางสู่การทำธุรกิจระหว่างประเทศ มองหาตลาดใหม่ (Blue Ocean)

2.6 พัฒนาสังคมผู้สูงอายุของประเทศไทยให้มีคุณค่าและเป็นสังคมคุณภาพ

2.7 ลงทุนกับการทำวิจัยและพัฒนาในสาขาอุตสาหกรรมใหม่ๆ เช่น Biotech การแพทย์ยุคใหม่

๓. กลยุทธ์การพัฒนา

๓.๑ วางรากฐาน “คุณภาพของทุนมนุษย์” โดยเริ่มจากการออกแบบทรัพยากรมนุษย์ (Architecture of Human Resource) และการศึกษา (Education) มุ่งเน้นให้เกิด “ปัญญา” ไม่ใช่เพียง “ปริญญา”

๓.๒ สร้างโอกาสและพัฒนาทุนมนุษย์ในธุรกิจยุคใหม่ หรือ ธุรกิจที่พึ่งปรารถนาเพื่อสร้างโอกาสและศักยภาพทางการแข่งขัน

3.3 ศึกษาและกำหนดแนวทางการพัฒนาทุนมนุษย์เพื่อรองรับการทำธุรกิจระหว่างประเทศ

3.4 การพัฒนาปัจจัยแวดล้อมทางความคิด ทั้งการสร้างวัฒนธรรมการพัฒนาทุนมนุษย์ในระดับชาติและระดับองค์กร, การกำหนดคุณสมบัติของ “คนไทย” ที่พึงปรารถนาและแนวทางการพัฒนาเพื่อเติมเต็มทั้งในด้านจำนวนและคุณภาพ (Bridging the Gap), การใช้สื่อสารมวลชนเพื่อทุนมนุษย์ในธุรกิจ เพื่อสร้างความตระหนักรู้ในเรื่องของทุนมนุษย์ในตัวเองและการส่งเสริมการพัฒนาทุนมนุษย์ในสถานประกอบการ และสถานศึกษา เพื่อสร้างทุนมนุษย์ในธุรกิจ

๔. แผนงาน/โครงการสำคัญ

การจัดตั้งสำนักงานพัฒนาทุนมนุษย์เพื่อธุรกิจแห่งชาติ (องค์การมหาชน) เพราะท่ามกลางกระแสของการแข่งขันในยุคโลกาภิวัตน์ และการเตรียมตัวเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ที่สร้างทั้งโอกาสและอุปสรรคต่อประเทศไทยอย่างมากมาย ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้คนไทย ธุรกิจไทย และสังคมไทยอยู่รอดและแข่งขันได้ คือ

การมีทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource) ที่มีคุณภาพ หรือที่เรียกว่า มี “ทุนมนุษย์” (Human Capital) ที่พร้อมต่อการทำงาน และร่วมสร้างศักยภาพทางการแข่งขันของประเทศไทย

ปัญหาของคุณภาพทุนมนุษย์กับการพัฒนาธุรกิจเป็นปัญหาสำคัญเร่งด่วน ต้องกำหนดเป็นวาระแห่งชาติ ซึ่งภาครัฐจะต้องให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง เพราะถ้าพึ่งเพียงภาคเอกชน หรือธุรกิจใหญ่ ๆ ซึ่งหันมาจัดการเอง ก็ทำได้เพียงบางส่วน ไม่อาจเกิดเป็นความสำเร็จและประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม

๕. แนวทางในการขับเคลื่อน

สำนักงานพัฒนาทุนมนุษย์เพื่อธุรกิจแห่งชาติ (องค์การมหาชน) จะเป็นหน่วยงานหลักที่จะขับเคลื่อน “แผนพัฒนาทุนมนุษย์เพื่อธุรกิจ” การวางแผนและพัฒนาคุณภาพของทุนมนุษย์เพื่อสร้างศักยภาพทางการแข่งขันให้แก่ธุรกิจไทย ด้วยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนของสังคมไทย และเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างประเทศ เพื่อตอบโจทย์ที่สำคัญ คือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่ตอบสนองความต้องการของธุรกิจ และพร้อมที่จะเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในปี พ.ศ.2558

สำนักงานพัฒนาทุนมนุษย์เพื่อธุรกิจแห่งชาติที่กล่าวนี้ จึงเป็นองค์กรที่ประสานการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานทั้งทางด้านอุปสงค์ (สภาหอการค้า สมาคมการค้า กลุ่มธุรกิจ) และทางด้านอุปทาน (สถาบันการศึกษา กระทรวงแรงงาน) เพื่อเติมเต็มทุนมนุษย์ที่มีคุณภาพสำหรับธุรกิจไทย ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์ (Creative Value) การสร้างมูลค่าเพิ่มและมูลค่าส่วนเพิ่ม (Value Added & Marginal Value Added) ความสามารถในการแข่งขัน (Competitiveness) ทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศ

๕.๑ วิสัยทัศน์

“เป็นศูนย์กลางการพัฒนาทุนมนุษย์เพื่อสร้างศักยภาพในการแข่งขันของธุรกิจไทยและการเตรียมพร้อมสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ปี พ.ศ.2558”

5.2 พันธกิจ

(1) จัดทำแผนแม่บทการพัฒนาทุนมนุษย์เพื่อธุรกิจแห่งชาติ (National HR Master Plan for Business) เพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันแก่ภาคธุรกิจของประเทศและสร้าง “คนพันธุ์ใหม่” ที่จะต้องเป็นผู้เล่นในระดับโลก (Global Player)

(2) สร้างความรู้ (Knowledge) ความเข้าใจ (Understanding) และความตระหนัก (Awareness) ในเรื่องทุนมนุษย์ให้กับทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐภาคเอกชน ภาควิชาการ และทุกระดับของธุรกิจโดยเฉพาะการเปลี่ยนกรอบความคิดของคนไทยให้มอง “ทรัพยากรมนุษย์” เป็น “ทุน” ที่สำคัญที่สุดของธุรกิจและของประเทศ

(3) เป็นศูนย์กลางความรู้ที่ทันสมัย (Center of Intelligence) ในด้านการบริหารและพัฒนาทุนมนุษย์ในทุกระดับ และแลกเปลี่ยนความรู้กับหน่วยงานอื่นๆ ทั้งในและต่างประเทศ

บทที่ ๒

การพัฒนาระบบราชการเพื่อรองรับการพัฒนาธุรกิจ

๑. สถานการณ์และการเปลี่ยนแปลง

ระบบราชการไทยเป็นระบบที่มีการสืบทอดมาอย่างยาวนาน โดยแม้จะมีการปฏิรูปครั้งใหญ่ในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งได้มีการปรับบทบาทภารกิจและโครงสร้างส่วนราชการใหม่เป็น ๒๐ กระทรวง ปรับระบบการทำงานที่มุ่งให้ประชาชนเป็นศูนย์กลาง และให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น แต่ยังคงมีปัญหาหลักๆ โดยรวม ทั้งในเชิงโครงสร้างและเชิงประสิทธิภาพ อันเนื่องมาจากการมีขนาดของส่วนราชการที่ใหญ่ ซับซ้อน เต็มไปด้วยกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ กฎเกณฑ์คำสั่งต่างๆ การบริหารงานเป็นแบบรวมศูนย์อำนาจ ไม่ยืดหยุ่น ขาดความคล่องตัว กำลังคนภาครัฐขาดทักษะและความเข้าใจในเรื่องผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติงานในหน้าที่ รวมถึงยังขาดการนำความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด นอกจากนี้ แต่ละส่วนราชการมีระบบการทำงานที่ยึดตามกรอบอำนาจหน้าที่และภารกิจที่กฎหมายกำหนด หรือเป็นแบบ “Functional Based” มีการเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานไม่มากนัก ส่งผลให้การตอบสนองต่อความต้องการของภาคประชาชนและภาคธุรกิจ ซึ่งมีความหลากหลาย มีการปรับเปลี่ยนตลอดเวลา และเกี่ยวข้องกับหลายส่วนราชการ ขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การประกอบธุรกิจในปัจจุบัน อยู่ในยุคที่เรียกว่าเป็นการค้าเสรีนิยม โดยประเทศไทยได้มีการจัดทำเขตการค้าเสรี ทั้งในรูปแบบของทวีปภาคีและพหุภาคี และที่สำคัญ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ การรวมกลุ่มเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือ AEC จะเกิดขึ้นอย่างสมบูรณ์ ทำให้ภาคธุรกิจไทยจะต้องปรับตัว ปรับเปลี่ยนวิธีการประกอบธุรกิจใหม่ ให้มีความเข้มแข็งและสามารถแข่งขันได้

ระบบราชการไทยจึงจะต้องมีการปรับปรุงพัฒนาไปในทิศทางที่เอื้อต่อการพัฒนาการประกอบธุรกิจของภาคเอกชน แต่เนื่องจากโครงสร้างส่วนราชการมีขนาดใหญ่ การปฏิรูปทั้งระบบจะมีความยุ่งยากซับซ้อนและใช้ระยะเวลานาน วิธีการที่สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็วและสามารถดำเนินการได้ทันที คือ การปรับปรุงประสิทธิภาพการให้บริการภาครัฐเพื่อให้การประกอบธุรกิจมีความสะดวก รวดเร็ว และมีต้นทุนที่ต่ำ

ทั้งนี้ ธนาคารโลก (World Bank) ได้มีการวัดผลความยากง่ายในการประกอบธุรกิจในแต่ละประเทศ ที่เรียกว่า “Ease of Doing Business” โดยประเมินขั้นตอนระยะเวลาการให้บริการ การอำนวยความสะดวก ต้นทุนค่าใช้จ่าย และกฎหมาย กฎ ระเบียบต่าง ๆ ของภาครัฐว่ามีส่วนสนับสนุนหรือเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจอย่างไร ประกอบด้วยตัวชี้วัด (Doing Business Indicators) ๑๐ ด้าน คือ

- (๑) การเริ่มต้นธุรกิจ (Starting a Business)
- (๒) การขออนุญาตก่อสร้าง (Dealing with Construction Permits)
- (๓) การจ้างงาน (Employing Workers)
- (๔) การจดทะเบียนทรัพย์สิน (Registering Property)

- (๕) การได้รับสินเชื่อ (Getting Credit)
- (๖) การคุ้มครองผู้ลงทุน (Protecting Investors)
- (๗) การชำระภาษี (Paying Taxes)
- (๘) การค้าระหว่างประเทศ (Trading Across Borders)
- (๙) การบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลง (Enforcing Contracts)
- (๑๐) การปิดกิจการ (Closing a Business)

ทั้งนี้ ตามรายงานของธนาคารโลก ปี ค.ศ.๒๐๑๑ ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับ Ease of Doing Business ลำดับที่ ๑๙ จาก ๑๘๓ ประเทศทั่วโลก อนึ่งในปี ค.ศ. ๒๐๑๑ ธนาคารโลกได้ยกเลิกตัวชี้วัดด้านการจ้างงานออกไป คงเหลือ Business Indicators ๙ ด้าน ดังนั้น ฐานการประเมินผลการจัดอันดับของปี ค.ศ. ๒๐๑๐ - ๒๐๑๑ จึงได้ปรับใหม่บนฐานของตัวชี้วัด ๙ ด้าน

ตารางแสดงผลการจัดอันดับ Ease of Doing Business ตั้งแต่ปี ค.ศ.

๒๐๐๗ - ค.ศ. ๒๐๑๑

ด้าน	อันดับประเทศไทย				
	๒๐๐๗ (๑๗๕ ปท.)	๒๐๐๘ (๑๗๘ ปท.)	๒๐๐๙ (๑๘๑ ปท.)	๒๐๑๐ (๑๘๓ ปท.)	๒๐๑๑ (๑๘๓ ปท.)
Ease of doing business (rank)	๑๘	๑๕	๑๓	๑๒ (๑๖)*	๑๙
๑. การเริ่มต้นธุรกิจ	๒๘	๓๖	๔๔	๕๕ (๘๙)*	๙๕
๒. การขออนุญาตก่อสร้าง	๓	๑๒	๑๒	๑๓ (๑๓)*	๑๒
๓. การจ้างงาน	๔๖	๔๙	๕๖	๕๒ (-)*	ยกเลิก
๔. การจดทะเบียนทรัพย์สิน	๑๘	๒๐	๕	๖ (๕)*	๑๙
๕. การได้รับสินเชื่อ	๓๓	๓๖	๖๘	๗๑ (๖๙)*	๗๒
๖. การคุ้มครองผู้ลงทุน	๓๓	๓๓	๑๑	๑๒ (๑๒)*	๑๒

คณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาธุรกิจแห่งชาติ

ด้าน	อันดับประเทศไทย				
	๒๐๐๗ (๑๗๕ ปท.)	๒๐๐๘ (๑๗๘ ปท.)	๒๐๐๙ (๑๘๑ ปท.)	๒๐๑๐ (๑๘๓ ปท.)	๒๐๑๑ (๑๘๓ ปท.)
๗. การชำระภาษี	๕๗	๘๙	๘๒	๘๘ (๘๖)*	๙๑
๘. การค้าระหว่างประเทศ	๑๐๓	๕๐	๑๐	๑๒ (๑๒)*	๑๒
๙. การบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลง	๔๔	๒๖	๒๕	๒๔ (๒๕)*	๒๕
๑๐. การปิดกิจการ	๓๘	๔๔	๔๖	๔๘ (๔๘)*	๔๖

หมายเหตุ () * หมายถึง อันดับของประเทศไทยปี ค.ศ. ๒๐๑๐ ที่ได้ปรับใหม่ตามฐานการประเมินผลการจัดอันดับของปี ค.ศ. ๒๐๑๑ ประเมินจากตัวชี้วัด ๙ ด้าน (ธนาคารโลกยกเลิกตัวชี้วัดด้านการจ้างงานออกไป)

ดังนั้น ในการวางแผนการพัฒนาระบบราชการให้รองรับต่อการพัฒนาธุรกิจ จะมุ่งเน้นการพัฒนารูปแบบการทำงานของภาครัฐที่เป็น Functional Based ตามที่ได้กล่าวไว้แล้ว มาสู่การทำงานที่เป็น “Agenda Based” โดยใช้ Doing Business Indicators ทั้ง ๙ ด้าน มาเป็น Agenda หรือเป็นตัวตั้ง และให้ส่วนราชการที่มีหน้าที่ (Function) เกี่ยวข้องหลักๆ ในแต่ละด้านปรับระบบการทำงานให้เชื่อมโยงกันให้ธุรกิจ ได้รับความสะดวก รวดเร็ว และประหยัดค่าใช้จ่ายอย่างแท้จริง อันจะเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับภาคธุรกิจตามมา อย่างไรก็ตาม จะได้มีการกำหนดแผนพัฒนาระบบราชการที่เป็นแผนโดยรวมด้วย เพื่อเสริมให้การทำงานของภาครัฐในแต่ละด้านมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

๒. เป้าประสงค์ของการพัฒนา

ประเทศไทยติดอันดับ ๑ ใน ๑๐ ของประเทศที่ง่ายต่อการประกอบธุรกิจ (Ease of Doing Business) ด้วยการปรับปรุงประสิทธิภาพ การเพิ่มคุณภาพ การลดขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติราชการให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว และประหยัดค่าใช้จ่าย ในการประกอบธุรกิจ ๙ ด้าน (ตาม Doing Business Indicators)

๓. กลยุทธ์การพัฒนา

๓.๑ ปรับระบบการทำงานของส่วนราชการให้เป็นแบบ Agenda Based โดยนำ Doing Business Indicators ทั้ง ๙ ด้าน มาเป็น Agenda โดยแต่ละ Agenda มีกลยุทธ์ย่อย ดังนี้

Agenda	
--------	--

(Doing Business Indicators)	กลยุทธ์
(๑) การเริ่มต้นธุรกิจ	- พัฒนาระบบการจดทะเบียนการเริ่มต้นธุรกิจด้วยเทคโนโลยี - สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการให้บริการการเริ่มต้นธุรกิจ
(๒) การขออนุญาตก่อสร้าง	- ปรับลดระยะเวลาการขออนุญาตก่อสร้าง - สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการให้บริการการขออนุญาตก่อสร้าง
(๓) การจดทะเบียนทรัพย์สิน	- พัฒนาระบบการจดทะเบียนทรัพย์สินด้วยเทคโนโลยี - ปรับลดค่าบริการในการจดทะเบียนทรัพย์สิน
(๔) การได้รับสินเชื่อ	- พัฒนาฐานข้อมูลผู้ได้รับสินเชื่อให้ครอบคลุมกลุ่มประชากรและประเภทธุรกรรมทางการเงินให้มากขึ้น
(๕) การคุ้มครองผู้ลงทุน	- ปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้ลงทุน
(๖) การชำระภาษี	- บูรณาการการชำระภาษีทุกประเภทไว้ที่จุดเดียวกัน - พัฒนาระบบการชำระภาษีทุกประเภทด้วยเทคโนโลยี
(๗) การค้าระหว่างประเทศ	- ปรับลดกระบวนการ เอกสาร และ เชื่อมโยงการให้บริการด้านการนำเข้า-ส่งออกสินค้า
(๘) การบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลง	- ปรับลดระยะเวลาและกระบวนการบังคับสัญญา
(๙) การปิดกิจการ	- ปรับลดระยะเวลา กระบวนการและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเพื่อขอปิดกิจการ

๓.๒ พัฒนาศักยภาพข้าราชการทั้งในด้านทัศนคติการให้บริการ ความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน และความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่นำมาใช้ในการปฏิบัติงาน

๓.๓ นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยมาใช้ให้สามารถสนองต่อความต้องการของผู้ประกอบธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๔ สร้างระบบการจัดเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจที่ครบถ้วนสมบูรณ์และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และเข้าถึงได้ง่าย

๓.๕ เชื่อมโยงข้อมูลระหว่างส่วนราชการ โดยใช้เทคโนโลยีเพื่อจัดทำให้เป็นระบบเดียวกัน เพื่อให้การลดขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๖ ปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ ที่ล้าสมัยให้มีความเหมาะสม

๓.๗ พัฒนาหน่วยงานราชการเป็น e-Department และองค์กรแห่งการเรียนรู้

ทั้งนี้ กลยุทธ์ที่ ๓.๒ – ๓.๗ เป็นกลยุทธ์โดยรวม ที่จะสนับสนุนให้ระบบการทำงานในแต่ละ Agenda มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

๔. แผนงาน/โครงการสำคัญ

๔.๑ จัดตั้งคณะกรรมการไตรภาคีเพื่อพัฒนาระบบราชการรองรับการพัฒนาธุรกิจ โดยประกอบด้วยภาครัฐ เอกชน และสถาบันการศึกษา ทำหน้าที่เป็นกลไกประสานความตกลงร่วมระหว่างภาคธุรกิจกับหน่วยงานภาครัฐ ใน ๓ ประเด็นหลัก ดังนี้

(๑) กฎหมาย

ปรับปรุง ยกร่าง กฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจของภาคเอกชน แก้ไขข้อพิพาททางกฎหมายระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชน

(๒) การรับรอง (Accredited)

ศึกษารูปแบบการวางแนวทางการรับรอง (Accredited) และผลักดันให้หน่วยงานภาครัฐเป็นผู้นำไปดำเนินการ

(๓) ธรรมภิบาล

การลดช่องว่างของกฎหมายทางข้อปฏิบัติที่จะเอื้อต่อการ corruption ของเจ้าหน้าที่ การปรับปรุงกระบวนการงานให้มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ โดยดึงทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เป็นเวทีให้เอกชนเสนอข้อคิดเห็นการทำงานของภาครัฐให้มีความคล่องตัวมากขึ้น

๔.๒ การใช้ ICT เข้ามาสนับสนุนการดำเนินงานของภาครัฐ (ทั้ง ๓ ด้าน คือ กฎหมาย การรับรอง และธรรมภิบาล)

๔.๒.๑ โครงการ e-Starting Business

เป็นความร่วมมือระหว่างกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กรมสรรพากร และสำนักงานประกันสังคม โดยผู้ประกอบการจะได้ ๓ หมายเลข (เลขทะเบียนนิติบุคคล เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร และเลขที่บัญชีนายจ้าง) ในการยื่นขอจดทะเบียนครั้งเดียว กรมพัฒนาธุรกิจการค้า ซึ่งจะพัฒนาเป็นหมายเลขเดียว (Single number) ครอบคลุมทั่วประเทศภายในปี ๒๕๕๔ เพื่อสร้างบรรทัดฐานใหม่ของการเริ่มต้นธุรกิจให้ง่ายขึ้น รวดเร็วขึ้น และค่าใช้จ่ายถูกลง

(๑) เป็นจุดเริ่มต้นการบูรณาการหน่วยงานภาครัฐในการให้บริการแบบ One Stop Services อย่างแท้จริง

(๒) เป็นจุดเริ่มต้นของการเชื่อมโยง/แลกเปลี่ยนข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐ

(๓) ลดการใช้ทรัพยากรขององค์กร (Paper Less)

(๔) เป็นจุดเริ่มต้นสู่รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government)

(๕) เป็นการใช้ทรัพยากรบุคลากรของรัฐอย่างคุ้มค่า

(๖) ผู้ประกอบการสามารถเริ่มต้นธุรกิจได้ง่าย เร็วขึ้น และค่าใช้จ่ายที่ถูกลง

๔.๒.๒ โครงการ e-Doing Business

เป็นความร่วมมือในการพัฒนาระบบเชื่อมโยงข้อมูลการประกอบธุรกิจ (e-Doing Business) ระหว่างกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กรมศุลกากร กรมสรรพสามิต กรมการจัดหางาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กรมโรงงานอุตสาหกรรม สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลการประกอบธุรกิจระหว่างหน่วยงาน ลดการใช้เอกสารประกอบซ้ำซ้อน และปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงานระหว่างหน่วยงานให้คล่องตัวและเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

(๑) พัฒนาระบบเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างหน่วยงานภาครัฐ

(๒) เตรียมความพร้อมสู่รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government)

(๓) ปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงานระหว่างเจ้าหน้าที่ให้คล่องตัวและเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

(๔) ผู้ประกอบการได้รับความสะดวกสบายสูงสุด ลดระยะเวลาและค่าใช้จ่ายของผู้ประกอบการได้มาก

๔.๒.๓ โครงการ National Single Window (NSW)

เป็นการเชื่อมโยงข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์แบบบูรณาการในการนำเข้าและส่งออกสินค้าและลดขั้นตอนการทำงานของ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องผ่านระบบ NSW โดยมี กรมศุลกากรเป็นหน่วยงานหลักเพื่อลดความซ้ำซ้อนของข้อมูล และทำให้เกิดมาตรฐาน ร่วมกันสำหรับข้อมูลการนำเข้า ส่งออก และเคลื่อนย้ายสินค้า รวมทั้งช่วยผลักดันการ พัฒนาระบบเศรษฐกิจและการค้าให้มีประสิทธิภาพ

(๑) แลกเปลี่ยนและรวบรวมข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์จากหน่วยงานภาครัฐ ต่างๆเข้าสู่ระบบ National Single Window

(๒) ลดต้นทุน Logistic ให้แก่องค์กรและสมาชิก

(๓) ลดการใช้ทรัพยากรขององค์กร (Paper Less)

(๔) เป็นจุดเริ่มต้นสู่รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government)

(๕) ปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงานของเจ้าหน้าที่ในการนำเทคโนโลยีมาใช้ พัฒนาระบบเพื่อรองรับการให้บริการผู้ประกอบการให้ดีขึ้นและรวดเร็วขึ้น

(๖) ผู้ประกอบการได้รับการบริการด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้นด้วยค่าใช้จ่ายที่ถูกลง

๕. แนวทางในการขับเคลื่อน

๕.๑ การเริ่มต้นธุรกิจ

(๑) พัฒนาระบบ E-Starting Business ของ ๓ หน่วยงาน ให้สามารถใช้ หมายเลขทะเบียนเดียวกัน (Single Number) ได้

(๒) ขยายการเชื่อมโยงไปสู่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจ เฉพาะด้านต่างๆ (e-Doing Business) เพื่อเตรียมความพร้อมให้หน่วยงานภาครัฐก้าวสู่ การเป็น e-Department อย่างเต็มรูปแบบ

๕.๒ การขอใบอนุญาต

(๑) ลดระยะเวลาการขอโทรศัพท์ จาก ๒๑ วัน ให้เหลือเวลาที่ขนานกับการ ขอน้ำประปา และไฟฟ้า

(๒) ลดระยะเวลาการอนุญาตก่อสร้าง จาก ๗๓ วัน

(๓) ลดระยะเวลาการอนุญาตใช้อาคาร จาก ๓๐ วัน

๕.๓ การจดทะเบียนทรัพย์สิน

(๑) ปรับปรุงกระบวนการโอนและจดทะเบียนกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์โดยนำระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้

(๒) ปรับอัตราค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนทรัพย์สิน จากร้อยละ ๔.๓

๕.๔ การได้รับสินเชื่อ

เพิ่ม Coverage ในข้อมูล บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จากร้อยละ ๓๕.๗ เป็นร้อยละ ๑๐๐

๕.๕ การคุ้มครองผู้ลงทุน

(๑) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการเพิ่มฐานความผิดกรรมการและผู้บริหารบริษัท

(๒) เพิ่มเต็มความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการที่ก่อความเสียหายให้กับผู้ถือหุ้นหรือผู้ลงทุน

(๓) การดำเนินการในด้านการเปิดเผยข้อมูลและสิทธิผู้ถือหุ้น ประเทศดำเนินการได้คะแนนเต็ม

๕.๖ การชำระภาษี

(๑) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการรับชำระภาษี ปรับเป็นระบบ online

(๒) สร้างมาตรฐานบัญชีที่เอื้อต่อการเตรียมงบการเงินให้รวดเร็วขึ้น

(๓) การจัดทำระบบ one stop service ด้านภาษี อากร ค่าธรรมเนียมในการประกอบการต่างๆ

(๔) นโยบายลดอัตราภาษีนิติบุคคล

(๕) นโยบายลดประเภทภาษีที่จัดเก็บ

(๖) นโยบายการหักลดหย่อนและค่าใช้จ่ายให้มีความง่ายต่อการจัดเตรียม

๕.๗ การค้าระหว่างประเทศ

- ล่วงหน้า
- (๑) ลดความยุ่งยากในการจัดเตรียมเอกสาร
 - (๒) เพิ่มความร่วมมือกับภาคเอกชนในการดำเนินการตรวจสอบเอกสาร
 - (๓) ปรับเอกสารที่ต้องใช้เพื่อตรวจสอบให้เป็นมาตรฐาน
 - (๔) พัฒนาระบบ e-custom และ National Single Window ในการบริหารจัดการและการให้บริการนำเข้า-ส่งออกสินค้า โดยการเชื่อมโยงข้อมูลให้สามารถให้บริการแบบเบ็ดเสร็จจากการติดต่อเพียงจุดเดียวได้
- ๕.๘ การบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลง และ ๕.๙ การปิดกิจการ
ลดระยะเวลา/ขั้นตอน ทั้งการบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลงและการปิดกิจการ

ตารางแสดงหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องใน Doing Business Indicators

	๑. การเริ่มต้นธุรกิจ	๒. การขออนุญาตก่อสร้าง	๓. การจดทะเบียนทรัพย์สิน	๔. การได้รับสินเชื่อ	๕. การคุ้มครองผู้ลงทุน	๖. การชำระภาษี	๗. การค้าระหว่างประเทศ	๘. การบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลง	๙. การปิดกิจการ
กรมพัฒนาธุรกิจการค้า	√		√	√					
กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน	√								
กรมโยธาธิการและผังเมือง		√							
กรมที่ดิน			√			√			
กรมบังคับคดี				√			√	√	
กรมศุลกากร						√	√		
กรมการขนส่งทางบก						√			
กรมสรรพสามิต						√			
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น		√				√			
กรมส่งเสริมการส่งออก							√		
กรมการค้าต่างประเทศ							√		
กระทรวงการคลัง					√				
กรมสรรพากร	√		√			√	√	√	
สำนักงานประกันสังคม	√				√	√			
	๑. การเริ่มต้นธุรกิจ	๒. ด้านการขออนุญาตก่อสร้าง	๓. การจดทะเบียนทรัพย์สิน	๔. การได้รับสินเชื่อ	๕. การคุ้มครองผู้ลงทุน	๖. การชำระภาษี	๗. การค้าระหว่างประเทศ	๘. การบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลง	๙. การปิดกิจการ

กรุงเทพมหานคร		√				√		
การประปานครหลวง		√						
การไฟฟ้านครหลวง		√						
สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง				√				
สำนักงานกิจการยุติธรรม				√			√	√
สนง.คกก.กำกับหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์				√	√			
สำนักงานปลัดกระทรวง ยุติธรรม					√			
ตลาดหลักทรัพย์แห่ง ประเทศไทย					√			
สนง.คกก.กำกับและส่งเสริม การประกอบธุรกิจ ประกันภัย							√	
สำนักงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการลงทุน							√	
สำนักงานอัยการสูงสุด							√	√
บริษัทข้อมูลเครดิตแห่งชาติ				√				
ธนาคารแห่งประเทศไทย				√			√	√
สภาพนายความ				√				
สมาคมธนาคารไทย				√				
บริษัท ทีไอที จำกัด (มหาชน)		√						

บทที่ ๓

การพัฒนาธุรกิจตัวแทนการค้าและจัดจำหน่าย

๑. สถานการณ์และการเปลี่ยนแปลง

จากแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ ที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้ประกอบการและการสร้างขอบเขตการค้าของประเทศไทยให้เพิ่มขึ้น ทั้งนี้เพื่อการสร้างศักยภาพในการขยายตัวทางเศรษฐกิจทั้งในประเทศและต่างประเทศ

คณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาธุรกิจแห่งชาติ

แผนการพัฒนาธุรกิจตัวแทนการค้าและธุรกิจการจัดจำหน่าย ประกอบด้วย แผนการพัฒนาธุรกิจพาณิชย์กรรม (ค้าปลีกค้าส่ง) แผนการพัฒนาธุรกิจแฟรนไชส์ และแผนการพัฒนาธุรกิจขายตรง

การพัฒนาส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจด้านพาณิชย์กรรมหรือธุรกิจค้าปลีกค้าส่งของคนไทย ในการแข่งขันทางการค้าทั้งระดับประเทศและสากล โดยใช้แนวคิดเชิงประสานงานร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่การกำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย ทิศทางของการพัฒนาธุรกิจค้าปลีกของคนไทยพร้อมทั้งกำหนดกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมเพิ่มศักยภาพในการประกอบการของธุรกิจพาณิชย์กรรมของคนไทย

การสร้างยุทธศาสตร์พัฒนาธุรกิจพาณิชย์กรรมนั้นจะต้องอาศัยความร่วมมือจากทั้งเอกชนและภาครัฐ ไม่ว่าจะเป็น เช่น การส่งเสริมพัฒนาธุรกิจที่เรียกว่า โครงการเชื่อมโยงเครือข่าย หรือแนวทางการพัฒนาร้านค้าขนาดเล็กด้วยการรูปแบบร้านค้า การสนับสนุนด้านการเงิน การแก้ปัญหาด้านการบริหาร การเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีอากร การพัฒนาเทคโนโลยี รวมถึงระบบการขนส่งที่สามารถสร้างให้เกิดประสิทธิภาพลดต้นทุนได้ดีขึ้น

ปัจจุบันรูปแบบร้านค้าต่างๆ เช่น ธุรกิจค้าปลีก ธุรกิจแฟรนไชส์ และธุรกิจขายตรงขนาดใหญ่จากต่างประเทศเข้ามาดำเนินการในประเทศไทย การค้าจากบริษัทขนาดใหญ่ดังกล่าวส่งผลทั้งทางบวกและลบต่อการพาณิชย์กรรมของไทย ในทางบวกคือมีส่วนในการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ผ่านทางเงินลงทุน ก่อให้เกิดการจ้างงานในทางลบ ได้ทำให้รูปแบบการค้าดั้งเดิมของคนไทยลดจำนวนลงอย่างมาก โดยคาดว่าธุรกิจร้านค้าขนาดเล็กที่มีมากกว่า ๒๐๐,๐๐๐ ราย อาจจะต้องปิดตัวไปมากกว่าครึ่งหนึ่ง

ระบบการค้าปลีกแนวใหม่หลากหลายรูปแบบจากต่างประเทศทั้ง ไฮเปอร์มาร์เก็ต ดิสเคาท์สโตร์ แคตตาล็อกอีเทลเลอร์ ที่เน้นประสิทธิภาพการจัดการ ต้นทุน สินค้าเฉพาะอย่าง ความชำนาญเฉพาะเรื่อง เหล่านี้ล้วนมีศักยภาพสูงจากความได้เปรียบในเรื่องของเงินทุน และอำนาจในการต่อรอง แต่ถ้าจะมองปัญหาเริ่มต้นที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของผู้บริโภคที่มีพฤติกรรมการจับจ่ายเปลี่ยนไป ด้วยความต้องการที่เพิ่มขึ้น และไม่จำเป็นต้องมีความภักดี (Consumer Loyalty) การจับจ่ายเน้นไปที่ความต้องการ ความสะดวกมากกว่าการเลือกซื้อจากร้านประจำ เนื่องจากปัจจุบัน ชีวิตที่รีบเร่งจนเร่งร้อน การใช้ชีวิตที่เรียกว่า Consumer Life Style ที่เปลี่ยนไป จึงต้องปรับการนำเสนอสินค้าการบริการวิธีใหม่ นอกจากนั้นการขยายธุรกิจรูปแบบแฟรนไชส์ที่ขยายตัวจากต่างประเทศกลายเป็นระบบธุรกิจที่มีบทบาทต่อรูปแบบการบริโภคและระบบการค้าของประเทศมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง และธุรกิจที่สำคัญอีกด้านคือ ระบบขายตรงที่มีการขยายตัวอย่างรวดเร็วมูลค่าตลาดขนาดใหญ่และมีผู้เกี่ยวข้องกับระบบดังกล่าวในทุกระดับ